

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

Хрикова Євгена Миколайовича

на дисертацію Гирки Ірини Володимирівни «Управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 – теорія і методика управління освітою

Актуальність дослідження. Подальший розвиток української освіти однією з цілей визначає підготовку кваліфікованого вчителя інформатики в умовах педагогічного ВНЗ. Тому дисертаційне дослідження Гирки І.В., метою якого є визначення й теоретичне обґрунтування системи управління формуванням професійної компетентності в майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки та її експериментальної перевірки, є актуальним і своєчасним.

Дисертант Гирка І.В. у своєму дослідженні, спираючись на засади та провідні ідеї педагогічної науки з урахуванням реального стану освітньої практики запропонувала шляхи вирішення цієї актуальної проблеми на теоретичному рівні, знайшла та успішно впровадила ефективні методичні підходи до формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики.

Дослідження виконано відповідно до плану наукової роботи Української інженерно-педагогічної академії в межах державної бюджетної теми «Теоретико-методологічні засади розробки змісту неперервної інженерно-педагогічної освіти» (протокол № 6 від 16.06.2011 р., державний реєстраційний номер РК № 0111Y005050) та в межах наукової теми «Організаційно-методологічні засади підготовки вчителя для сучасної школи XXI століття у контексті інтеграції України в європейський освітній простір» Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради.

Тему дослідження затверджено науково-технічною радою Української інженерно-педагогічної академії (протокол № 4 від 02.12.2014 р.) та узгоджено Радою з координації наукових досліджень із педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 27.01.2015 р.).

Представлена до захисту робота є цілісним системним дослідженням, науковий апарат якого не викликає принципів зауважень. Тема, мета, об'єкт і предмет дослідження повно та адекватно відображають проблему, що досліджується. Аргументація дисертантом актуальності й доцільності розробки теми «Управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки» є достатньою. Мета, яку перед собою поставила дослідниця, полягає в теоретичному обґрунтуванні структурно-функціональної моделі системи управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки та експериментальній перевірці її ефективності (с. 26).

Наукова новизна і практичне значення роботи не викликають заперечень. Достатньо ґрунтовною є дослідницька база роботи та поле апробації її результатів (14 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, що мають широкую географію). Вагомим здобутком дисертанта є 26 праць, зокрема 7 статей у фахових журналах і збірниках наукових праць, 2 статті в іноземному виданні, 15 доповідей у збірках матеріалів конференцій, 2 методичні рекомендації.

Цінною є практична значущість дослідження, яка полягає в: розробці методичних рекомендацій «Теоретичні засади управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки» та «Діагностика рівня управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки», що можуть бути використані для вирішення практичних проблем удосконалення системи управління діяльністю кафедри, факультету,

ВНЗ та інших його структурних підрозділів; адаптації форм і методів управління, відповідно до специфіки управління формуванням професійної компетентності майбутніх вчителів інформатики в процесі фахової підготовки; можливості використання структурно-функціональної моделі управління процесом формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки у ВНЗ при коригуванні чинних навчальних планів і програм (завідувачам кафедр, факультетів, інститутів тощо); розроблений діагностичний інструментарій виміру рівня ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки може бути адаптований для оцінки рівня ефективності управління якістю професійної підготовки майбутніх фахівців різних напрямів; розроблений і впроваджений для науково-педагогічних працівників спецкурс «Особливості управління формуванням професійної компетентності у майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки» сприяє підвищенню результату освіти (с. 24).

У першому розділі проаналізовано особливості та сутність поняття «професійна компетентність» (с. 43), обґрунтовано теоретичні основи управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки (с. 73)

Заслужують на увагу визначені дисертантом критерії, показники та рівні ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки, а саме: рівень професійної компетентності майбутніх учителів інформатики (професійно-практичний, інформаційно-пізнавальний, особистісно-мотиваційний); професійно-управлінський (володіння інформаційно-комунікативними, інноваційно-педагогічними технологіями; організація роботи з прийняття управлінських рішень щодо фахової підготовки зі спеціальності Інформатика* (річні плани роботи, засідання вчених рад факультету та ВПНЗ, засідання кафедр); контроль виконання управлінських рішень; рівень задоволення потреб студентів; рівень спеціального, технічного

та програмного оснащення); організаційно-управлінський (організація управління освітнім процесом (кількість програм, робочих планів, методичних рекомендацій тощо); залучення до співпраці з ВНЗ науково-дослідних інститутів, державних установ та ІТ-компаній; залучення роботодавців до участі у розробці навчальних планів, програм, організації практик; міжнародні зв'язки (зарубіжні ВНЗ, центри розвитку, інформаційні, комп'ютерні центри) і, відповідно, рівні запровадження кожного критерію – високий, середній та низький (с. 86).

У другому розділі проаналізовано сучасний стан управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки (с. 115).

Гиркою І.В. теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель системи управління цим процесом, що включає 4 компоненти: цільовий, організаційно-процесний, оцінювально-діагностичний та аналітично-результативний (с. 137).

Для підвищення ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики, Гиркою І.В. було визначено такі напрями роботи: створення управлінсько-інформаційного простору «Управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики»; підвищення управлінської компетентності керівництва факультету, кафедр; формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики; розробка та впровадження структурно-функціональної моделі системи управління цим процесом.

Результати експериментального дослідження проведеного дисертантом свідчать, що розроблена структурно-функціональна модель системи управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки сприяла підвищенню ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки в педагогічних ВНЗ експериментальної групи.

Висновки відображають результати вирішення поставлених у дисертації завдань і складають певний внесок у розробку теорії і методики управління освітою.

Автореферат повною мірою відображає зміст роботи й акцентує її найбільш значущі положення.

Разом із тим, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертації Гирки І.В., вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Особливості формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики існують на практиці, а не в літературі, а аналіз практики у дисертації відсутній.

2. Тема дослідження є управлінською, а сутність організаційно-педагогічних умов розглянуто переважно з педагогічної точки зору. Недостатньо обґрунтованим у тексті дисертації є перелік організаційно-педагогічні умови, які запропонував автор

3. На наш погляд, зазначені у дисертації назви критеріїв для оцінки результатів експериментальної роботи не повною мірою відбивають їх сутність.

4. Доцільно було зробити більш детальний аналіз ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки.

5. Недоцільним, на наш погляд, є висвітлення у підрозділі 2.1 "Сучасний стан ефективності управління формуванням професійної компетентності майбутніх учителів інформатики в процесі фахової підготовки" всіх етапів експерименту, які вже були наведені в інших підрозділах дисертації.

Загальний висновок.

Зазначимо, що висловлені зауваження та побажання мають переважно рекомендаційний характер і не знижують загальної наукової та практичної

цінності дисертаційної роботи, тож не мають істотно вплинути на її оцінку.

Підсумовуючи, зазначимо, що дисертація є завершеним, самостійним дослідженням, результати якого характеризуються науковою новизною, практичною значущістю, та відповідає вимогам пп. 9, 11-13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно постанови Кабінету Міністрів України за № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015), а її автор, Гирка Ірина Володимирівна, заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 - теорія і методика управління освітою.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри державної служби,
адміністрування та управління
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Гирка Ірина

Є. М. Хриков